

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-77>

УДК 330.3

МЕТОДОЛОГІЯ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

METHODOLOGY FOR EVALUATION THE ENTERPRISES FINANCIAL POTENTIAL IN THE CONDITIONS OF ECONOMIC INTELLECTUALIZATION

Журавльова Ірина Вікторівна

доктор економічних наук, професор,

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7341-1183>

Zhuravlova Iryna

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

Стаття присвячена дослідженню фундаментальних засад щодо оцінювання фінансового потенціалу підприємства. Визначено, що сучасні дослідження щодо фінансового потенціалу стосуються або методологічного підґрунтя його оцінювання без урахування цифровізації фінансів та інтелектуалізації ресурсів суб'єктів підприємництва, або розбудови методичного забезпечення оцінки виключно інтелектуальних ресурсів. Тому мета статті полягає у подальшому розвитку теоретичних основ та методичного забезпечення оцінювання фінансового потенціалу в умовах цифровізації фінансів і зростання долі інтелектуальних ресурсів на підприємствах. Проаналізовано і теоретичну базу оцінювання фінансового потенціалу. Подано загальні і специфічні принципи концепції оцінювання фінансового потенціалу підприємства. Сформульовано положення концепції оцінювання фінансового потенціалу з урахуванням інтелектуальної складової та цифровізації фінансів. Розроблене методичне забезпечення дозволяє отримати оцінку фінансового потенціалу в статичній і динамічній стадії його формування та використання в площині за окремими стейкхолдерами.

Ключові слова: потенціал, фінансовий потенціал, підприємство, інтелектуальні ресурси, методологія, оцінювання.

The article is devoted to the study of the fundamental principles of evaluation the enterprise financial potential. It was determined that modern research on financial potential concerns either the methodological basis of its evaluation without taking into account the digitalization of finances and the intellectualization of the resources of business entities, or the development of methodological support for the evaluation of exclusively intellectual resources. Therefore, the purpose of the article is to further develop the theoretical foundations and methodical support for the evaluation of financial potential in the conditions of digitization of finances and the growth of the share of intellectual resources at enterprises. The evaluation methodology of the financial potential is at the stage of development and is based on the following theories: evaluation logic, qualimetry, and fuzzy logic. The general and specific principles of the concept of evaluating the enterprise financial potential are presented. The provisions of the concept of assessment of financial potential have been formulated. taking into account the intellectual component and digitization of finances. Evaluation of financial potential is a component of the enterprise's financial management system. Financial potential is an open complex economic system, which is characterized by a multi-level structure, multi-component object, multi-faceted formation and results of use. Financial potential has a dual nature, on the one hand, it is the resource base, and on the other hand, it is the result of the functioning process. That is, it needs to be analyzed from two sides - resource and performance. Financial potential, taking into account intellectual resources in its composition, should be considered as a complex dynamic system capable of balanced self-growth in value. The evaluation of the financial potential is two-fold according to the stages of the process of its reproduction and multi-layered. The developed methodological support allows to obtain an assessment of the financial potential in statics and dynamics at the stage of its formation and use in the plane according to individual stakeholders.

Keywords: potential, financial potential, enterprise, intellectual resources, methodology, evaluation.

Постановка проблеми. В останні роки у світі та в Україні відбуваються нестандартні та динамічні зміни кризового характеру, що спонукають до суттєвого переосмислення управління фінансовими ресурсами, що зумовлює зростання актуальності проблеми визначення ресурсних можливостей та дослідження впливу фінансового потенціалу на функціонування та економічне зростання підприємства. Саме фінансовий потенціал дозволяє активізувати функції адаптації економічної системи до агресивного нестабільного мінливого зовнішнього середовища. Крім того, під впливом діджиталізації та інтелектуалізації економіки відбуваються зміни в структурі капіталу та фінансового потенціалу підприємства (ФПП). В контексті зазначеного вище підвищується актуальність розбудови методології оцінювання ФПП з урахуванням інтелектуальних ресурсів, адже розроблення теоретико-методичних основ оцінювання ФПП сприяє створенню дієвого інструменту прийняття управлінських рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Вагомий внесок у вирішення проблем управління потенціалом різноманітних економічних систем для забезпечення їх життєздатності внесли О. І. Барановський, В. Г. Боронос, Ю. І. Булатов, В. М. Геєць, М. С. Дороніна, С. М. Козьменко, О. М. Теліженко та інші. Дослідження теоретичних основ управління ФПП висвітлено в роботах О. В. Ареф'євої, І. О. Бланка, Б. Я. Блащак, В. Н. Гавви, А. М. Кизима, В. А. Міщенко, О. О. Тере-

ценка, І. О. Школьник та інших. Питанням формування та ефективності використання ФПП приділяється постійна увага науковців і практиків. Але незважаючи на те, що проблемам оцінювання ФПП за останні 20 років присвячена значна кількість публікацій [2; 6; 7; 9; 13; 16–18; 21 та ін.], серед науковців до сьогодні не сформовано єдиний методологічний підхід до проблеми оцінювання ФПП. Сучасні дослідження щодо ФПП стосуються або методологічного підґрунтя його оцінювання без урахування цифровізації фінансів та інтелектуалізації ресурсів суб'єктів підприємства, або розбудови методичного забезпечення оцінки виключно інтелектуальних ресурсів. Концепція оцінювання ФПП в умовах зростання ролі невідчутних активів ще тільки формується, потребують узагальнення та вдосконалення питання її методичного забезпечення, дослідження та створення теоретично обґрунтованої і практично застосовної до функціонування ФПП методології його оцінювання з урахуванням процесів інтелектуалізації.

Постановка завдання. Мета статті – подальший розвиток теоретичних основ та методичного забезпечення оцінювання фінансового потенціалу в умовах цифровізації фінансів і зростання долі в ньому інтелектуальних ресурсів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Теорія оцінювання ФПП перебуває на стадії розвитку і базується на теоріях оцінювання, наведених в табл. 1.

Таблиця 1

Теоретична база оцінювання

Теорія	Автор	Короткий опис
Кваліметрична теорія оцінювання	Г. Азгальдов [1], І. Гонтарєва [34]	На основі процедури визначення оцінки формується модель взаємодії суб'єкта, об'єкта, бази порівняння та логіки семантичних суджень
Теорія логіки оцінок	О. Івін [5, с. 24, с 53]	Оцінка розглядається як вираз, що встановлює абсолютну або відносну цінність певного об'єкта і формулюється за допомогою абсолютних та порівняльних понять (відповідно «добре», «погано», «байдуже» і «краще», «гірше», «рівноцінно»)
Багатокритеріальна теорія корисності	І. Гонтарєва [3, с. 53]	Під функцією корисності розуміють зміну переваг суб'єкта залежно від імовірності отримання вигоди від наданої оцінки
Теорія нечіткої логіки	С. Захеді [22]	Є розширенням класичній теорії множин, в якій для розкриття кількісної невизначеності якісної характеристики вводиться функція, що відображає ступінь належності лінгвістичної оцінки до відповідних кількісних показників

Компоненти методичних основ оцінювання ФПП можна поділити на концептуальні (визначення передумов та понять оцінювання ФПП, підходів до формування моделі його оцінювання) та специфічні (формулювання принципів оцінювання, систематизація завдань з управління ФПП, вибір підходів до оцінювання, вибір методу оцінювання, систематизація підходів до формування інструментів методичного підходу, формування послідовності оцінювання ФПП). Слід зазначити, що ФПП в складі якого перебувають також і інтелектуальні ресурси, набуває властивостей, що ускладнюють його оцінку, що потребує розроблення методичних підходів до його оцінювання з урахуванням наявності невідчутних активів [4]. Тому комплексна оцінка ФПП повинна містити результат оцінювання його стану на певний момент з урахування матеріальних, фінансових і інтелектуальних складових та динаміку його розвитку в часі і просторі. Оцінка повинна містити також вимір його характеристик з точки зору різних стейкхолдерів.

Аналіз літературних джерел дозволив виділити основні методичні підходи до оцінювання ФПП з урахуванням наявності, а інколи і переважання інтелектуальних ресурсів, а саме: ресурсний – побудований на використанні системи абсолютних та відносних показників його оцінювання; факторний, що заснований на врахуванні характеру впливу різних факторів на ФПП; результативний підхід, що передбачає оцінювання ФПП за його впливом на результати функціонування суб'єкта підприємництва, в межах якого він відтворюється; вартісний (або витратний), що базується на аналізі витрат на формування матеріальних і інтелектуальних ресурсів; інтегральний – заснований на формуванні інтегрального показника ФПП як нормованого багатовимірного показника, отриманого на основі окремих показників його складових.

Методологія оцінювання функціонування ФП повинна базуватись на міждисциплінарному підході, що відображує єдність наук та їх взаємопов'язаність, яка, у свою чергу, відповідає єдності людського знання про світ [8, с. 22].

До загальних принципів оцінювання функціонування ФП пропонується віднести такі: цілісність; актуальність; оперативність; дискретність; індивідуалізованість; цілеспрямованість оцінювання; системність; комплексність; оптимальність; науковість; багатоаспектність.

До специфічних принципів оцінювання функціонування ФПП з урахуванням інте-

лектуальних ресурсів на основі дослідження праць [3; 4; 10; 11; 12; 15; 20] пропонується віднести такі: як пов'язаність показників оцінювання зі стратегією розвитку економічної системи в довгостроковій перспективі; релевантність – необхідність чіткого відображення показників головної мети і підпорядкованості цілям розвитку економічної системи; інтегрованість у систему управління економічною системою та інформаційна доступність показників для всіх менеджерів; інформаційна прозорість, наочність та доступність показників; взаємозалежність та збалансованість показників; формальне подання та кількісне вираження значень всіх показників, у тому числі якісних.

З огляду на зазначене вище, теоретико-методичні основи оцінювання ФПП мають ґрунтуватися на таких основних положеннях.

Положення 1. Оцінювання ФПП є складовою системи фінансового менеджменту підприємства і повинно враховувати особливості ідентифікації цього об'єкта оцінювання.

Положення 2. ФПП є складною економічною системою, яка характеризується багаторівневістю структури, багатоскладовістю об'єкта, багатоаспектністю формування та результатів використання.

Багаторівневість структури ФПП складає множина його рівнів в структурі суб'єкта господарювання, з вертикальними причинно-наслідковими зв'язками між рівнями; з горизонтальними зв'язками на одному рівні і багатовісторонніми зв'язками, з наявністю зворотних зв'язків між рівнями. На кожному з цих рівнів ФПП складається з елементів. Багатоскладовість ФПП відображається множиною його складових – матеріальних, фінансових, інтелектуальних. Багатоаспектність результату використання ФПП – це розгляд результату з точки зору його стейкхолдерів. Відмінність цих оцінок залежить від того, які потреби стейкхолдерів задовольняє ФПП.

Положення 3. ФПП розглядається як відкрита система, що має внутрішню ефективність, взаємодію: об'єкт – середовище (зовнішня ефективність), суб'єкт – об'єкт (об'єктивність мети і рівень економічної системи), відображаючи динамічність цієї взаємодії (зміну функції в часі).

Сучасне ринкове середовище характеризується турбулентністю та швидкозмінністю, воно потребує для успішного існування економічних систем стратегічного бачення, бо «жоден бізнес не може успішно працювати без інформації, необхідної для прийняття

стратегічних рішень [19]. Тому оцінювання стану і результатів використання ФПП повинно мати орієнтованість на стратегічні цілі розвитку підприємства, надавати можливість отримати вимір впливу сформованості та ефективності використання ФПП на результативність суб'єкта підприємництва і досяжність його стратегії з урахуванням точок зору стейкхолдерів.

Положення 4. ФПП має двоїсту природу, з одного боку, – ресурсне підґрунтя, а з іншого – виступає результатом процесу функціонування. Тобто ФПП потрібно подати з двох сторін – ресурсного та результативного.

Згідно з першим підходом ФПП є ресурсом зростання ефективності функціонування суб'єкта господарювання, фактором накопичення споживчих благ. З точки зору результативності ФПП приймає участь у створенні та перерозподілі доходів, чим формує і підвищує рівень добробуту. Він є невід'ємною частиною економічної системи, дія якої виявляється в отримуваному нею доході/продукті, що перевищує середньогалузевий (середньорегіональний, середньосвітовий).

Між результативними показниками суб'єктів господарювання, конкурентоспроможністю та ФПП, зокрема його інтелектуальними ресурсами, існує певний статистичний взаємозв'язок. Тому оцінювання ФПП має передбачати оцінювання як ступеня його сформованості, так і ефективність його використання з оцінюванням впливу ФПП на результативність суб'єкта господарювання, в межах якого він сформований..

Положення 5. ФПП з урахуванням в його складі інтелектуальних ресурсів слід розглядати як складну динамічну систему, здатну до збалансованого самозростання за вартістю. Оцінювання ФПП має вартісний вимір. Але інтелектуальні ресурси часто є неідентифікованим активом у формах фінансової звітності суб'єктів господарювання, адже ідентифікація інтелектуальних ресурсів не відбувається в процесі операційної діяльності, а лише під час купівлі-продажу акцій власної емісії, проведення оцінювання вартості суб'єкта господарювання, зміни власника, в разі якщо різниця в ціні не відображається як зміна зареєстрованого капіталу.

У процесі оцінювання ФПП слід враховувати вартість інтелектуальних ресурсів з урахуванням їх особливостей. По-перше, це низька ліквідність інтелектуальних ресурсів внаслідок відсутності досить ліквідних ринків його складових. По-друге, вони характеризу-

ються значними безповоротними втратами, що є причиною підвищеного ризику, оскільки традиційні механізми скорочення ризиків, такі як страхування щодо цього виду ресурсів мають обмежене застосування. По-третє, інтелектуальні ресурси, на відміну від матеріальних і фінансових, мають властивості багаторазового використання без зниження корисності за рахунок «ефекту масштабу». По-четверте, інтелектуальним ресурсам за окремими компонентами притаманні розпливчасті права власності. По-п'яте, під час обміну знаннями, їх вартість не зменшується, як у випадку з матеріальними і фінансовими активами, а збільшується. По-шосте, збільшення вартості інтелектуальних ресурсів відбувається в разі їх формалізації. По-сьоме, вартість інтелектуальних ресурсів як єдиної системи складових збільшується порівняно з сумою окремих елементів.

Урахування специфіки інтелектуальних ресурсів в складі ФПП потребує перегляду методичних підходів щодо оцінювання. Слід погодитись з Н. Малюга, що перехід від об'єктивізму, властивого індустріальному світу, до суб'єктивізму, який характерний для постіндустріалізму, досить складний та вимагає певного часу на усвідомлення [14, с. 409]. Тому для оцінювання ФПП слід сформулювати методичне забезпечення, яке повинно враховувати і об'єктивну, і суб'єктивну складові ФПП, які потрібно оцінювати та аналізувати комплексно якісно і кількісно.

Положення 6. Фінансовий потенціал сучасного підприємства має складну неоднорідну структуру, його слід розглядати як багатовимірну і поліструктурну систему. Складність структури ФПП обумовлює необхідність використання для оцінювання його складових різнопланових параметрів, методів розрахунку показників та форм оцінювання. Для підвищення інформативних можливостей виміральної системи потрібно включати до неї показники не тільки монетарного, а й немонетарного характеру. Багатоскладовість ФПП відображається множиною складових ФПП, не всі елементи якої можуть бути безпосередньо оцінені в грошовому вираженні.

Положення 6. Оцінювання ФПП є двоскладовим за стадіями процесу його відтворення та багатошаровим. Модель оцінювання функціонування ФПП, що має бути багатошаровою, наведена в табл. 2.

Запропонований концептуальний підхід до оцінювання ФПП суб'єкта господарювання представлений на рис. 1.

Таблиця 2

Модель оцінювання ФПП

Складові моделі	Опис складових моделі
Мета	Визначення стану ФПП (на стадії формування), ефективності його використання та впливу на економічну систему (на стадії використання)
Об'єкт	ФПП за стадіями формування та використання
Суб'єкт	Зовнішні та внутрішні користувачі системи фінансового менеджменту
Методичні підходи	Ресурсний, структурний, результативний, вартісний
Методи	Кількісні, якісні
Показники	Часткові, узагальнюючі та інтегральний
Інформаційне забезпечення	Зовнішнє та внутрішнє

Методологія оцінювання ФПП базується на співвідношенні загального особливого і одного, які виражають процес його пізнання. Через критерій буде відобразитися загальне в оцінюванні – вартісний показник ФПП, одичне – через систему часткових показників ФПП, особливе – через узагальнюючий показник.

На стадії формування ФПП оцінюється узагальнюючим показником його сформованості та системою окремих монетарних та немонетарних показників його складових.

На стадії використання ФПП оцінюється узагальнюючим показником ефективності його використання, системою окремих показників ефективності використання складових та впливом ФПП на фінансові результати підприємства. Таким чином, оцінювання ФПП повинна базуватися на використанні системної методології оцінювання ФПП та його складових, його системному розгляді в якості оцінки рівня сформованості ФПП і результатів його використання у статичній та динамічній точці зору стейкхолдерів.

Для побудови узагальнюючого показника ФПП на стадії формування здійснюється згорання окремих показників ФПП в один узагальнюючий.

До окремих показників ФПП відносять показники складових ФПП: матеріальних, фінансових, інтелектуальних.

Положення 7. Оцінювання ФПП на стадії формування включає науково обґрунтовану та практично придатну систему вартості ФПП суб'єкта господарювання, узагальнюючого показника сформованості ФПП, інтегральних та часткових показників його складових, а на стадії використання – узагальнюючий показник ефективності використання, інтегральні та часткові показники ефективності викорис-

тання його складових, напруженості використання ФПП як добуток рівня сформованості і рівня використання та оцінку впливу ФПП на результативність суб'єкта господарювання.

Разом з тим для управління вартістю відбувається узгодження інтересів стейкхолдерів за схемою «принципал – агент», де принципалом є власник суб'єкта господарювання, а агентом – фінансовий менеджер. Водночас можуть враховуватись інтереси інших стейкхолдерів. Тому в систему оцінювання включаються як показники сформованості ФПП та його складових, так і показники ефективності його використання, а саме оцінювання ФПП відбувається як у статичній, так і в динамічній площинах стейкхолдерів – менеджер, власник, тощо.

Побудова узагальнюючого показника повинна базуватися на економіко-математичному моделюванні, а не вибору його із системи окремих показників доведена економічною теорією і практикою. Економіко-математичні моделі ФПП становлять концентрований вираз суттєвих ознак та рис певного ФПП і його складових.

Висновки. У роботі здійснено постановку та вирішення актуального завдання розробки концепції оцінювання фінансового потенціалу підприємства з урахуванням інтелектуальної складової та цифровізації фінансів. Розроблене методичне забезпечення дозволяє отримати оцінку ФПП в статичній і динамічній стадії формування та використання ФПП в площині за окремими стейкхолдерами. Подальша розвідка полягає в розробленні низки комплексних показників ФПП в цілому та комплексних показників його складових, що відображають у зведеному вигляді особливості фінансового потенціалу певного суб'єкта господарювання.

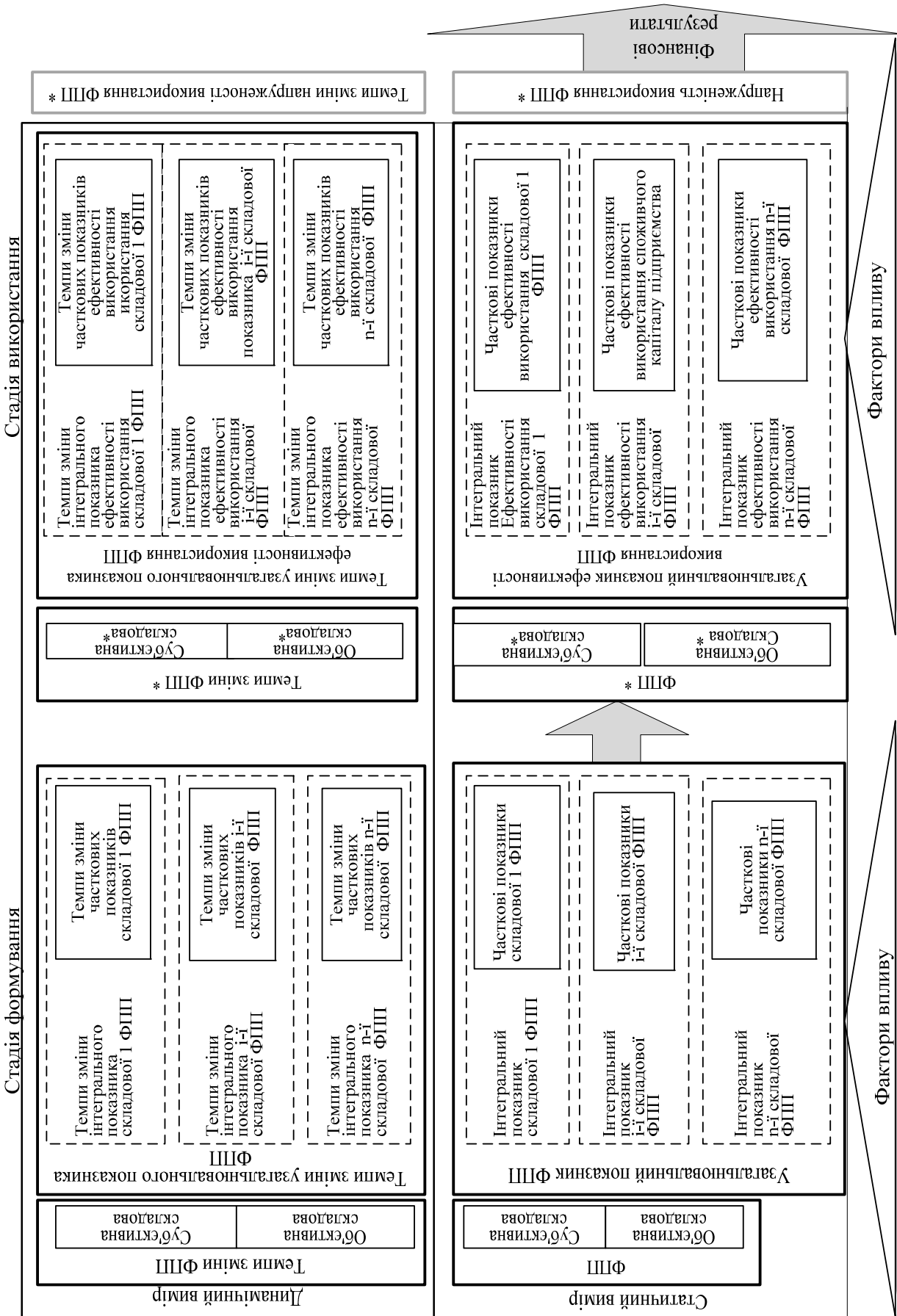

Рис. 1. Концептуальний підхід до оцінювання ФПП

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Азгальдов Г. Г., Райхман Э. П. О квалиметрии. Москва : Стандарты, 1972. 172 с.
2. Андришченко І. Є., Потась С. Г. Методики та інструменти оцінювання фінансового потенціалу підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8307>.
3. Гонтарева І. В. Оцінювання системної ефективності функціонування і розвитку промислових підприємств : монографія Харків : ВД «ІНЖЕК», 2011. 480 с.
4. Журавльова І. В. Функціонування інтелектуального капіталу: методологічне та методичне забезпечення : монографія. Харків : ТО «Ексклюзив», 2016. 376 с.
5. Ивин А. А. По законам логики. Москва : Мол. гвардия, 1983. 208 с.
6. Канар М. О., Кавтиш О. П. Наукові підходи до визначення структури фінансового потенціалу підприємства. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. 2016. Вип. 18. С. 206–212.
7. Кавтиш О. П., Канар М. О. Наукові підходи до сутності управління фінансовим потенціалом підприємства. *Бізнес-навігатор*. 2018. Вип. 2–1. С. 130–132.
8. Колот А. Міждисциплінарний підхід як передумова розвитку економічної науки та освіти. *Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка*. 2014. № 5 (158). С. 18–22.
9. Крупка М. І., Демчишак Д. В., Кульчицький М. І. Формування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності в економіці України : монографія. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2011. 404 с.
10. Кульчицька Н. Є., Дерманська Л. В. Інтелектуальний потенціал як складова частина забезпечення інноваційного розвитку країни. *Причорноморські економічні студії*. 2016. Вип. 5. С. 125–128.
11. Липовська К. «Інтелектуальний потенціал» у контексті управління суспільним розвитком: поняття та сутність. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2017. Вип. 4. С. 21–27.
12. Лозова Т. І., Шамін М. В. Інтелектуальний потенціал підприємства як економічна категорія. *Причорноморські економічні студії*. 2016. Вип. 10. С. 113–116.
13. Лопачук І. А. Дослідження фінансового потенціалу страхової компанії. *Фінансові дослідження*. 2019. № 1 (6). URL: <https://fr.stu.cn.ua/tmp/pdf/185.pdf>.
14. Малюга Н. М. Бухгалтерський облік в Україні: теорія й методологія, перспективи розвитку : монографія. Житомир : ЖДТУ, 2005. 548 с.
15. Малярець Л. М. Вимірювання ознак об'єктів в економіці: методологія та практика: наук. вид. Харків : Вид. ХНЕУ, 2006. 384 с.
16. Марченко В. М., Бондар А. І. Управління фінансовим потенціалом підприємства. *Ефективна економіка*. 2018. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6644>.
17. Нагорнюк О.В. Функції та принципи систематизації елементів фінансового потенціалу підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2017. Вип. 13. С. 145–152.
18. Назарова Т.Ю. Механізм управління фінансовим потенціалом промислових підприємств на основі синергетичного підходу. *Економіка та держава*. 2016. № 8. С. 127–130.
19. Marr B., Schiuma G., Neely A. Assessing strategic knowledge assets in eBusiness. *International Journal of Business Performance Management*. 2002. Vol. 4. № 2/3/4. P. 279–295.
20. Nilsson, C.-H., Ford D. Introducing intellectual potential – the case of Alfa Laval. *Journal of intellectual capital*, 2004. Vol. 5(3), pp. 414–425. URL: <http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?articleid=884031>.
21. Ostapenko V.M. Defining financial potential. *Економіка і суспільство*. 2017. № 8. С. 640–644.
22. Zahedi S. M., Lotfi-Zade F. Dimensions and Models for measuring the intellectual capital. *Motaleate Modiriyat*. 2006. Vol. 55. P. 39–64.

REFERENCES:

1. Azghaldov H. H., Raikhman E. P. (1972). O kvalymetryy [About qualimetry]. Moskva: Standarty, 1972. 172 p. (in Russian)
2. Andriushchenko I. Ye., Potas S. H. (2020). Metodyky ta instrumenty otsiniuvannia finansovoho potentsialu pidpriemstva [Methods and tools for assessing the financial potential of an enterprise]. *Efektivna ekonomika*, vol. 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8307>. (in Ukrainian)
3. Hontareva I. V. (2011). Otsiniuvannia systemnoi efektyvnosti funktsionuvannia i rozvytku promyslovykh pidpriemstv : monohrafiia [Evaluation of the system efficiency of the functioning and development of industrial enterprises: monograph]. Kharkiv: VD «INZhEK». 480 p. (in Ukrainian)
4. Zhuravlova I. V. (2016). Funktsionuvannia intelektualnoho kapitalu: metodolohichne ta metodychne zabezpechennia : monohrafiia [Functioning of intellectual capital: methodological and methodical support: monograph]. Kharkiv: TO «Eksklyuzyv», 376 p. (in Ukrainian)

5. Yvyn A. A. (1983). Po zakonam lohyky [According to the laws of logic]. Moskva : Mol. hvardyia, 208 p. (in Russian)
6. Kanar M.O., Kavtysh O.P. (2016). Naukovi pidkhody do vyznachennia struktury finansovoho potentsialu pidpriemstva [Scientific approaches to determining the structure of the financial potential of the enterprise]. *Suchasni problemy ekonomiky i pidpriemnytstvo*. Vol. 18. p. 206–212. (in Ukrainian)
7. Kavtysh O. P., Kanar M. O. (2018). Naukovi pidkhody do sutnosti upravlinnia finansovym potentsialom pidpriemstva [Scientific approaches to the essence of managing the financial potential of the enterprise]. *Biznes-navihator*. Vol. 2–1, pp. 130–132. (in Ukrainian)
8. Kolot A. (2014). Mizhdystyplinarnyi pidkhid yak peredumova rozvytku ekonomichnoi nauky ta osvity [An interdisciplinary approach as a prerequisite for the development of economic science and education]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu im. T. Shevchenka*. Vol. 5 (158), pp. 18–22. (in Ukrainian)
9. Krupka M. I., Demchyshak D. V., Kulchytskyi M. I. (2011). Formuvannia finansovoho potentsialu investytsiinoi diialnosti v ekonomitsi Ukrainy: monohrafiia. [Formation of the financial potential of investment activity in the economy of Ukraine: monograph]. Lviv: LNU im. Ivana Franka, 404 p. (in Ukrainian)
10. Kulchytska N. Ie., Dermanska L. V. (2016). Intelktualnyi potentsial yak skladova chastyna zabezpechennia innovatsiinoho rozvytku krainy. [Intellectual potential as an integral part of ensuring innovative development of the country]. *Prychornomorski ekonomichni studii*. Vol. 5, pp. 125–128. (in Ukrainian)
11. Lypovska K. (2017). «Intelktualnyi potentsial» u konteksti upravlinnia suspilnym rozvytkom: poniattia ta sutnist. [“Intellectual potential” in the context of social development management: concept and essence]. *Derzhavne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia*. Vol. 4, pp. 21–27. (in Ukrainian)
12. Lozova T. I., Shamin M. V. (2016). Intelktualnyi potentsial pidpriemstva yak ekonomichna katehoriia. [Intellectual potential of the enterprise as an economic category]. *Prychornomorski ekonomichni studii*. Vol. 10, pp. 113–116. (in Ukrainian)
13. Lopashchuk I. A. (2019). Doslidzhennia finansovoho potentsialu strakhovoi kompanii. [Research of the financial potential of the insurance company]. *Finansovi doslidzhennia*. Vol. 1 (6). URL: <https://fr.stu.cn.ua/tmp-pdf/185.pdf>. (in Ukrainian)
14. Maliuha N. M. (2005). Bukhhalterskyi oblik v Ukraini: teoriia y metodolohiia, perspektyvy rozvytku : monohrafiia. [Accounting in Ukraine: theory and methodology, development prospects: monograph]. Zhytomyr: ZhDTU, 548 p. (in Ukrainian)
15. Maliarets L. M. (2006). Vymiriuvannia oznak obektiv v ekonomitsi: metodolohiia ta praktyka: nauk. vyd. [Measurement of features of objects in the economy: methodology and practice: Science. kind.]. Kharkiv: Vyd. KhNEU. 384 p. (in Ukrainian)
16. Marchenko V. M., Bondar A. I. (2018). Upravlinnia finansovym potentsialom pidpriemstva. [Management of the financial potential of the enterprise]. *Efektivna ekonomika*. Vol. 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6644>.
17. Nahorniuk O. V. (2017). Funktsii ta pryntsyipy systematyzatsii elementiv finansovoho potentsialu pidpriemstva. [Functions and principles of systematization of the elements of the financial potential of the enterprise]. *Infrastruktura rynku*. Vol. 13, pp. 145–152. (in Ukrainian)
18. Nazarpova T. Iu. (2016). Mekhanizm upravlinnia finansovym potentsialom promyslovykh pidpriemstv na osnovi synerhetychnoho pidkhodu. [Mechanism for managing the financial potential of industrial enterprises based on a synergistic approach]. *Ekonomika ta derzhava*. Vol. 8, pp. 127–130. (in Ukrainian)
19. Marr B., Schiuma G., Neely A. (2002). Assessing strategic knowledge assets in eBusiness. *International Journal of Business Performance Management*. Vol. 4. № 2/3/4, pp. 279–295.
20. Nilsson, C.-H., Ford D. Introducing intellectual potential – the case of Alfa Laval. *Journal of intellectual capital*, 2004. Vol. 5(3), pp. 414–425. URL: <http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?articleid=884031>.
21. Ostapenko V. M. (2017). Defining financial potential. *Ekonomika i suspilstvo*. Vol. 8, pp. 40–644.
22. Zahedi S. M. , Lotfi-Zade F. (2006). Dimensions and Models for measuring the intellectual capital. *Motaleate Modiriyat*. Vol. 55, pp. 39–64.